

<b>Adroddiad i'r</b>	Cyngor
<b>Dyddiad y Cyfarfod</b>	24 / 05 / 2022
<b>Aelod/Swyddog Arweiniol</b>	Gary Williams, Swyddog Monitro
<b>Awdur yr Adroddiad</b>	Gary Williams, Swyddog Monitro
<b>Teitl</b>	Penodi aelodau dros dro i Gynghorau Cymuned

## 1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn ymwneud â phenodi aelodau dros dro i Gyngor Cymuned Bodfari a Chyngor Cymuned Cynwyd ('y Gynghorau Cymuned').

## 2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Nid oes gan y ddau Gyngor Cymuned nifer digonol o aelodau yn dilyn yr etholiadau llywodraeth leol ddiweddar iddynt allu gweithredu'n gyfreithlon a gwneud penderfyniadau. Mae gan y Cyngor Sir y pŵer i wneud penodiadau dros dro i'r Gynghorau Cymuned i'w galluogi i weithredu'n gyfreithlon.

## 3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod y Cyngor yn awdurdodi gwneud Gorchymyn yn unol ag a91 Deddf Llywodraeth Leol 1972 ar gyfer penodi'r Cyngorydd Chris Evans dros dro i Gyngor Cymuned Bodfari i alluogi'r Cyngor hwnnw i weithredu'n gyfreithlon ar y telerau a nodir yn y gorchymyn drafft sydd ynghlwm fel Atodiad 1 i'r adroddiad hwn.

3.2. Bod y Cyngor yn awdurdodi gwneud Gorchymyn yn unol ag a91 Deddf Llywodraeth Leol 1972 ar gyfer penodi'r Cyngorwyr Gwyneth Ellis ac Alan

Hughes dros dro i Gyngor Cymuned Cynwyd er mwyn galluogi'r Cyngor hwnnw i weithredu'n gyfreithlon ar y telerau a nodir yn y gorchymyn drafft sydd ynghlwm fel Atodiad 2 i'r adroddiad hwn.

## **4. Manylion yr adroddiad**

- 4.1. Mae a91 Deddf Llywodraeth Leol 1972 yn darparu, pan fo cymaint o leoedd gwag ar gyngor tref neu gymuned na all weithredu'n gyfreithlon, y caiff cyngor sir, drwy orchymyn, benodi unigolion i lenwi'r cyfan neu unrhyw rai o'r lleoedd gwag nes bod cynghorwyr eraill yn cael eu hethol neu eu cyfethol a chymryd swydd.
- 4.2. Mae Cyngor Cymuned Bodfari yn cynnwys 7 sedd. Y cworwm i'r Cyngor Cymuned allu gweithredu'n gyfreithlon yw 3.
- 4.3. Yn yr etholiadau llywodraeth leol diweddar, cafwyd 2 enwebiad erbyn diwedd yr enwebiadau. Nid oedd angen gornest o ystyried bod nifer y rhai a enwebwyd yn llai na nifer y seddi oedd ar gael. Etholwyd y ddau enwebai yn briodol. Mae hyn yn golygu bod gan y Cyngor Cymuned aelodaeth o ddau ac felly ni all weithredu na gwneud penderfyniadau yn gyfreithlon.
- 4.4. Cynigir felly bod y Cynghorydd Chris Evans, fel yr aelod lleol, yn cael ei benodi i eistedd ar Gyngor Cymuned Bodfari dros dro er mwyn i'r broses gyfethol fynd yn ei blaen ac y gellir penodi aelodau ychwanegol.
- 4.5. Mae Cyngor Cymuned Cynwyd yn cynnwys 9 sedd. Y cworwm i'r Cyngor Cymuned weithredu'n gyfreithlon yw 3.
- 4.6. Yn yr etholiadau llywodraeth leol ddiweddar, dim ond un enwebiad a dderbyniwyd erbyn diwedd yr enwebiadau. Nid oedd angen gornest o ystyried bod nifer y rhai a enwebwyd yn llai na nifer y seddi oedd ar gael. Etholwyd yr un enwebydd yn briodol. Mae hyn yn golygu mai dim ond un aelod sydd gan y Cyngor Cymuned ac ni all weithredu'n gyfreithlon na gwneud penderfyniadau.
- 4.7. Cynigir felly bod y Cynghorwyr Sir Gwyneth Ellis ac Alan Hughes, fel yr aelodau lleol, yn cael eu penodi i eistedd ar Gyngor Cymuned Cynwyd dros dro er mwyn i'r broses o gyfethol fynd yn ei blaen ac y gellir penodi aelodau ychwanegol.

## **5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**

5.1. Nid yw'r penderfyniad yn cyfrannu'n uniongyrchol at y blaenoriaethau corfforaethol.

## **6. Beth fydd y gost a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?**

6.1. Nid oes costau uniongyrchol yn gysylltiedig â'r penderfyniad. Bydd yn cynorthwyo gwasanaethau eraill i gael Cyngor Tref sydd yn gweithredu'n gyfreithlon a fydd yn ymgynghori ac yn ymgysylltu mewn perthynas â swyddogaethau penodol.

## **7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?**

7.1. Nid oes angen asesiad o effaith ar les ar gyfer yr adroddiad hwn.

## **8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?**

8.1. Nid ymgynghorwyd â'r Pwyllgorau Archwilio mewn perthynas â'r penderfyniad hwn. Ymgynghorwyd â Chlercod y Cyngorau Cymuned a'r aelodau lleol perthnasol ac maent o blaid y dull hwn o weithredu.

## **9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid**

9.1. Nid oes unrhyw gostau ychwanegol uniongyrchol i'r cyngor sy'n berthnasol â gwneud y penodiad dros dro.

## **10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?**

10.1. Testun yma Mae risg, os na chaiff y penodiadau hyn eu gwneud, na fydd y Cyngorau Cymuned yn gallu gweithredu'n gyfreithlon i gyfethol aelodau ychwanegol ac i gyflawni eu swyddogaethau statudol.

## **11. Pŵer i wneud y Penderfyniad**

11.1. a91 Deddf Llywodraeth Leol 1972